

Tilsyn med landbaserte virksomheter i 2020

Miljødirektoratet og fylkesmannen gjennomførte ca 400 tilsyn av landbaserte virksomheter i 2020. Det ble avdekket brudd på regelverket ved 83 prosent av tilsynene. Ved 11 prosent av tilsynene ble bruddene ansett å være så alvorlige at vi vurderte ulike reaksjoner og spesiell oppfølging av virksomheten.

Tabellen under oppsummerer hvordan industritilsynene fordeler seg på ansvarlig myndighet og tilsynsform.

Tilsyn	Totalt	Revisjoner	Inspeksjoner	Utrykningsinspeksjoner
Samlet	402	7	390	5
Miljødirektoratet	66	0	65	1
Fylkesmannen	336	7	325	4

Faktaboks: Industritilsyn i 2020

Det er gjennomført færre tilsyn enn vanlig i 2020. Hovedgrunnen til dette var den pågående Covid-19 situasjonen og smittevern hensynene som medførte at det i perioder ble gjennomført lite tilsyn. For å opprettholde tilsynsaktiviteten ble det i perioder gjennomført digitale tilsyn, i form av videointervjuer og dokumentgjennomgang ved bruk av blant annet Microsoft Teams.

Tilsynene er risikobasert, noe som betyr at hyppighet og omfang avhenger av virksomhetens potensiale for påvirkning på ytre miljø. Virksomheter med størst risiko vil få tilsyn hyppigst, mens virksomheter med lavere risiko får sjeldnere og mindre omfattende tilsyn. Vi gjennomfører inspeksjoner og systemrevisjoner både i aksjoner og som enkelttilsyn, og følger opp alvorlige brudd, hendelser og tips mm med særskilte tilsyn.

I 2020 førte vi tilsyn med produsenter av metaller, legeringer, mineraler og papir og cellulose, raffinerier, kjemisk industri, tankanlegg, avfallssorteringsanlegg, avfallsmottak, behandlingsanlegg for farlig avfall, skipsgjenvinning, deponier, avløpsanlegg, flyplasser, fiskeforedling, oppdrettsanlegg, pukkverk, asfaltverk, næringsmiddelindustri, vaskerier og renserier og flere andre.

Aksjoner overfor spesifikke industribransjer

Fylkesmannen gjennomførte i samarbeid med DSB og lokalt brannvesen tilsynsaksjonen Branner i avfallsanlegg. I tillegg gjennomførte fylkesmannen tilsyn av kommunale avløpsanlegg.

Tilsynsresultater

Vi avdekket brudd på miljøregelverket ved 83 prosent av tilsynene. Ved ca. 11 prosent av tilsynene ble bruddene ansett å være så alvorlige at vi vurderte ulike reaksjoner og spesiell oppfølging av virksomheten. Dette er på tilsvarende nivå som de siste årene. De fleste alvorlige bruddene var knyttet til gyldig tillatelse til aktivitet, manglende oppsamlingsarrangement for tankanlegg, utslipp til vann og avfallshåndtering.

Risikobasert tilsyn og funn

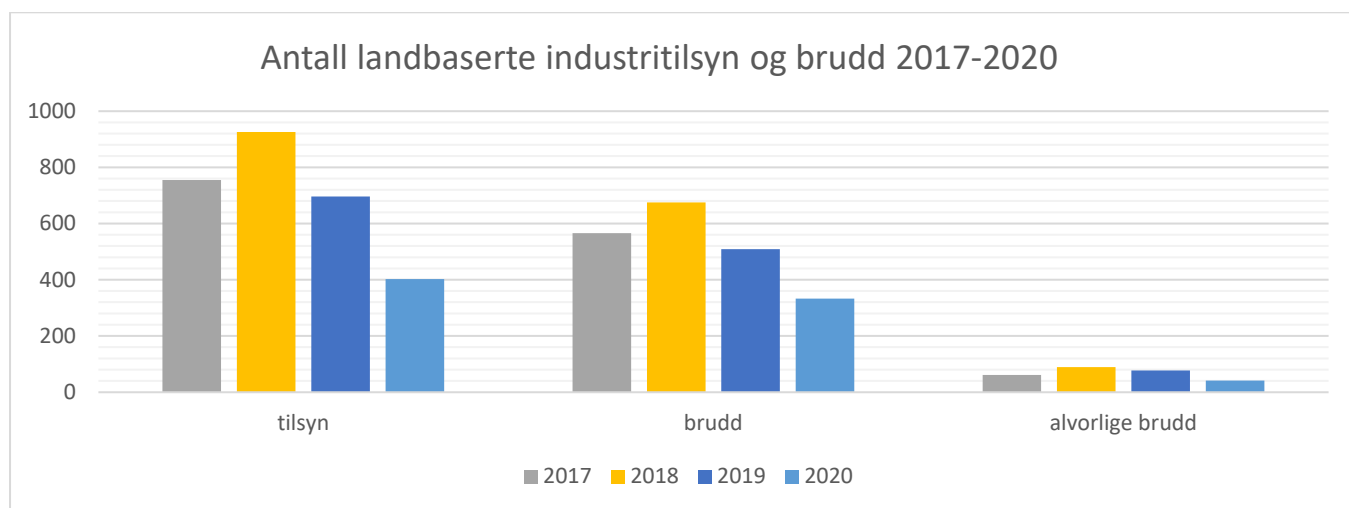
Miljødirektoratet er ikke tilfreds med at vi avdekker såpass mange alvorlige brudd på miljøregelverket. Men selv om vi avdekker for mange brudd, mener vi tilsynet av landbaserte virksomheter har effekt og fører til bedre etterlevelse av miljøregelverket.

Der vi før avdekket for eksempel manglende systemer for å sikre etterlevelse, avdekker vi nå i større grad mindre regelverksbrudd. Vi ser også på oppfølgende tilsyn hos samme virksomhet at de i all hovedsak retter opp bruddene vi påpeker i tilsynsrapportene.

Vi har et risikobasert tilsyn og bruker mest ressurser på virksomheter og tema vi vurderer har høy sannsynlighet for brudd og der konsekvensene ved brudd er stor. Dette medfører at vi avdekker en høy andel brudd også over tid, men da i hovedsak på ulike temaer og hos forskjellig virksomheter.

Der vi avdekker alvorlige brudd på regelverket, har vi en streng og grundig oppfølging av virksomheten. Vi vurderer ulike virkemidler, varsler ofte tvangsmulkt og gjennomfører nytt tilsyn for å sikre at virksomheten retter opp brudd.

De mest alvorlige tilfellene blir anmeldt til politiet. Spesielt alvorlige brudd kan bli fulgt opp med varsel om stans og trekking av tillatelse til drift.

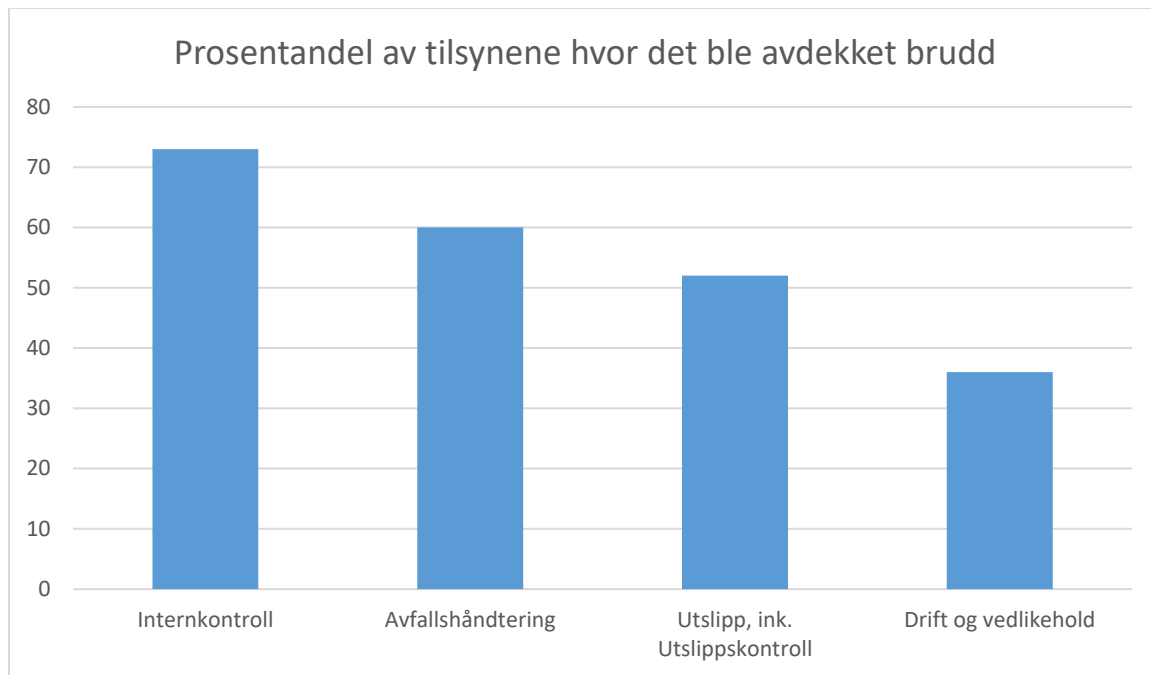
Antall industritilsyn og brudd fra 2017 til 2020.

Tilsynsresultat fordelt på tema

I 2020 avdekket vi brudd på internkontrollforskriften i 73% av våre tilsyn hvor dette var tema. Dette handler blant annet om hvordan virksomhetene har risikovurdert sine aktiviteter, hvordan de kan dokumentere at de driver innenfor krav i regelverket, og at de har etablerte rutiner og prosedyrer for de viktigste aktiviteter som har eller kan ha betydning for påvirkning på miljø.

Der hvor vi kontrollerte håndtering av avfall og farlig avfall avdekket vi brudd i 60 % av tilsynene. Brudd knyttet til kontroll med utslipp til luft og vann ble avdekket i 52 % av tilsynene. Tilsvarende avdekket vi brudd knyttet til drift og vedlikehold av utslippsrelatert utstyr i 36 % av tilsynene.

Våre erfaringer er at mange av bruddene kunne ha vært unngått dersom virksomhetene hadde hatt mer kunnskap om regelverket og ledelsen hadde hatt disse forholdene regelmessig på dagsorden.

Temaene med flest avvik i 2020. Angitt som prosentandel av tilsynene hvor det ble avdekket brudd på regelverket.

Kontroll med storulykkevirksomheter

Formålet med storulykkeforskriften er å forebygge storulykker der farlige kjemikalier inngår og begrense konsekvensene av slike ulykker for mennesker, miljø og materielle verdier. Forskriften beskriver tiltak for å forebygge og begrense konsekvenser av storulykker og stiller krav til virksomhetens styringssystem og organisering. Det er virksomheter som oppbevarer farlige kjemikalier over nærmere angitte mengder som er omfattet av forskriften. Virksomhetene skal arbeide systematisk for å forhindre at det skjer storulykker og skal ha beredskap for å redusere skadevirkninger dersom en ulykke skulle inntre.

Det utarbeides årlige føringer for tilsynet, og temaene i 2020 var:

- Styring og risikovurdering av endringer.
- Strategi (Der hvor det ikke var tema i 2019)
 - Strategidokumentet
 - Implementering og gjennomføring av strategien
- Virksomhetens oppfølging og tiltak etter forrige storulykketilsyn

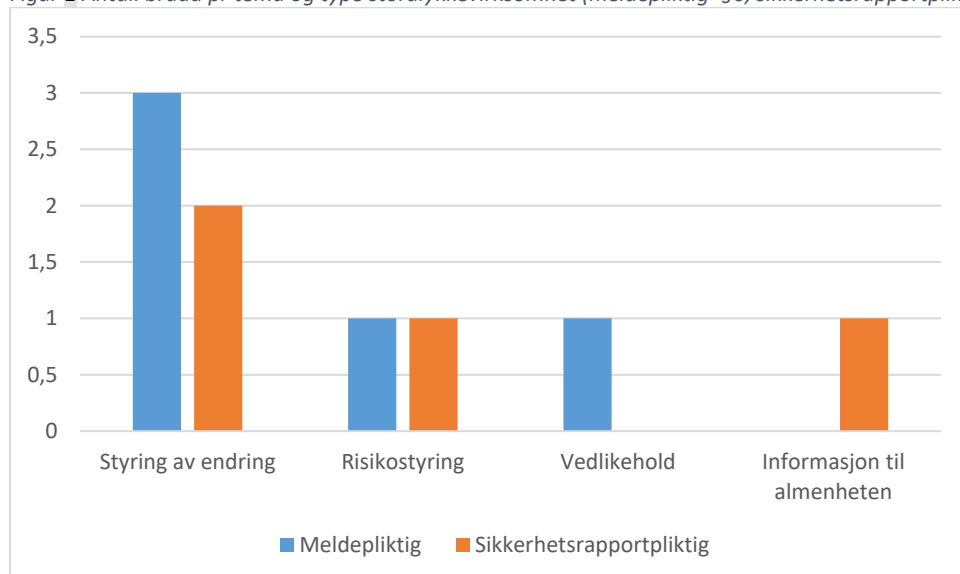
Miljødirektoratet gjennomførte 12 tilsyn i 2020:

- 5 meldepliktige
- 7 rapportpliktige
- Ingen konserntilsyn

Det var 7 av 12 (59%) virksomheter som fikk storulykkerelaterte brudd (= hjemlet i storulykkeforskriften). Det er et generelt inntrykk av at det blir registrert færre brudd ved digitale tilsyn. Dette kan ha flere årsaker, men fravær av befaring og generelt sett noe kortere varlighet på tilsynene kan ha betydning. Generelt er det noe høyere forekomst av brudd på meldepliktige virksomheter sammenlignet med sikkerhetsrapportpliktige.

Figur 1 viser antall brudd fordelt på tema og type virksomhet. Figur 2 viser prosentvist brudd for antall virksomheter som hadde tilsyn.

Figur 1 Antall brudd pr tema og type storulykkevirksomhet (meldepliktig=§6, sikkerhetsrapportpliktig=§9)

Figur 2 Andel virksomheter med brudd pr tema og type storulykkevirksomhet (meldepliktig=§6, sikkerhetsrapportpliktig=§9)

